ВИДАВНИЦТВО РАНОК

Код толерантності

Квест-урок до Дня толерантності · 5–9 класи

Долучайтесь до вайбер-спільноти вчителів громадянської освіти

і отримуйте більше корисних матеріалів

ВИДАВНИЦТВО
РАНОК

Як проходить квест

Інструкція для вчителя

🎯 МЕТА

Сформувати в учнів розуміння толерантності як поваги до інших людей, їхніх поглядів і відмінностей; розвивати навички ненасильницького спілкування, співпраці й захисту прав людини.

👥 ДЛЯ КОГО

5–9 класи. Для молодших учнів спростіть обговорення, для старших — додайте дискусію.

⏱️СКІЛЬКИ ЧАСУ

Один урок (45 хв) 16 листопада: вступ - 3 хв, станції 1–5 - по 7–8 хв, фінал - 6 хв.

📜 ПРАВИЛА

1. Клас проходить 5 станцій. Варіант А: усі разом по черзі. Варіант Б: 5 груп переходять між столами-станціями за сигналом учителя.
2. Після виконання завдання клас отримує **літеру-ключ** і вписує її в «Маршрутний лист» (с. 8).
3. Наприкінці уроку з п’яти літер учні складають **секретне слово** - головну думку уроку.

🧰 ПІДГОТУВАТИ

Роздрукувати «Маршрутний лист» на кожну групу, картки до станцій 2–4, кольоровий папір, маркери, скотч, аркуш ватману для «Хартії класу».

🗺️МАРШРУТ

1	2	3	4	5
7 хв	7 хв	7 хв	7 хв	8 хв
Що таке толерантність?	Різні, але разом	Слова мають силу	Рівні в правах	Хартія нашого класу

Що таке толерантність?

1

Станція 1 · ≈ 7 хв · Знайомство з поняттям

💡 ФАКТ ДНЯ

16 листопада 1995 року держави — члени ЮНЕСКО ухвалили **Декларацію принципів толерантності**. Толерантність у ній визначено як повагу, сприйняття і правильне розуміння різноманіття культур, форм самовираження та способів проявляти свою індивідуальність. Відтоді 16 листопада — Міжнародний день толерантності. Тобто сьогодні!

✋ ЗАВДАННЯ «ДОЛОНІ ТОЛЕРАНТНОСТІ»

1. Кожен учень обводить свою долоню на кольоровому папері й вирізає її.
2. На пальцях пише 5 слів, які асоціюються в нього зі словом «толерантність».
3. Усі долоні клас складає в спільне коло (або «дерево») на стіні.

💬 ОБГОВОРІТЬ

- Які слова повторювалися найчастіше?
- Чи означає толерантність погоджуватися з усім? *(Ні: Декларація наголошує, що толерантність — це не терпимість до несправедливості й порушення прав людини.)*

👩‍🏫 ПОРАДА ВЧИТЕЛЮ

Не знімайте коло долонь до кінця уроку: на фіналі учні повернуться до нього й порівняють свої асоціації з тим, що дізналися.

Р

🔑 КЛЮЧ ДНЯ

Після того як «коло долонь» готове, учні вписують літеру **Р** у першу клітинку маршрутного листа.

Різні, але разом

2

Станція 2 · ≈ 7 хв · Знайомимося заново

💡 ФАКТ ДНЯ

Україна — багатонаціональна держава. За Всеукраїнським переписом населення 2001 року тут жили представники понад 130 національностей і народностей. Наші відмінності — це багатство спільноти.

🔎 ЗАВДАННЯ «ЗНАЙДИ ТОГО, ХТО…»

Учні отримують картку-бінго й ходять класом, збираючи підписи однокласників. Одна людина — один підпис. Хто першим заповнив рядок — каже «Разом!».

розмовляє двома мовами	**народився(-лася) в іншій області**	**має домашню тварину**
грає на музичному інструменті	**любить малювати**	**уміє щось готувати**
має старшого брата чи сестру	**займається спортом**	**читав(-ла) книжку цього тижня**

💬 ОБГОВОРІТЬ

- Що нового ви дізналися про однокласників?
- Чим ми схожі, а чим відрізняємося? Чому відмінності — це цікаво?

A

🔑 КЛЮЧ ДНЯ

Коли перший рядок бінго заповнено, клас вписує літеру **А** у маршрутний лист.

Слова мають силу

3

Станція 3 · ≈ 7 хв · Мова поваги

💡 ФАКТ ДНЯ

Стереотип — спрощене уявлення про цілу групу людей («усі дівчата...», «усі хлопці...»). Стереотипи часто стають підґрунтям для образ і цькування, зокрема в інтернеті. Правило поважної розмови: **критикуй ідею, а не людину**.

🔄 ЗАВДАННЯ «ПЕРЕФРАЗУЙ»

У парах учні переписують різкі фрази так, щоб зберегти думку, але не образити. Перший рядок — приклад.

Як не варто	Як можна сказати
«Ти нічого не розумієш!»	*«Здається, ми бачимо це по-різному. Поясни свою думку».*
«Знову ти зі своїми дурними ідеями».	
«Дівчата не вміють грати у футбол».	
«Тебе ніхто не питав».	

💬 ОБГОВОРІТЬ

- Як почувається людина, коли чує першу фразу? А другу?
- Що можна зробити, якщо в чаті класу когось ображають?

З

🔑 КЛЮЧ ДНЯ

Після презентації найкращих варіантів учні вписують літеру **З** у маршрутний лист.

Рівні в правах

4

Станція 4 · ≈ 7 хв · Гідність кожного

💡 ФАКТ ДНЯ

Стаття 1 Загальної декларації прав людини (1948): **«Всі люди народжуються вільними і рівними у своїй гідності та правах»**. А Конституція України (ст. 24) гарантує: громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом.

🧩 ЗАВДАННЯ «СИТУАЦІЇ»

Клас ділиться на 4 групи, кожна отримує ситуацію. Визначте: чию гідність чи права порушено? Що можуть зробити однокласники та вчитель?

1. У клас прийшов новенький, який переїхав з іншого міста через війну. Він соромиться говорити.
2. Однокласниця погано чує й не встигає за поясненнями вчителя.
3. Хтось постійно жартує з одягу учня.
4. У груповий проєкт не беруть хлопця, «бо він повільний».

💬 ОБГОВОРІТЬ

- Яке рішення запропонувала кожна група?
- Чому захищати права іншого — це також захищати свої?

🧑‍🏫 ПОРАДА ВЧИТЕЛЮ

Ситуації можна замінити реальними (знеособленими) випадками зі шкільного життя. Важливо не називати конкретних учнів і не перетворювати обговорення на осуд.

О

🔑 КЛЮЧ ДНЯ

Коли всі групи представили рішення, клас вписує літеру **О** у маршрутний лист.

Хартія нашого класу

5

Станція 5 · ≈ 8 хв · Домовляємося разом

💡 ФАКТ ДНЯ

20 листопада 1989 року Генеральна Асамблея ООН ухвалила **Конвенцію про права дитини**, а Україна ратифікувала її 1991 року. Тому вже 20 листопада, за кілька днів, відзначатимемо Всесвітній день дитини. Серед прав, які гарантує Конвенція, — право висловлювати свою думку й бути почутим.

✍️ ЗАВДАННЯ «ХАРТІЯ КЛАСУ»

1. У групах учні формулюють по 2–3 правила поваги для свого класу. Правила мають бути позитивними: не «не обзиватися», а «звертатися одне до одного на ім’я».
2. Клас обирає 5–7 найважливіших правил і записує їх на ватмані.
3. Кожен підписує Хартію. Її вивішують на видному місці.

🏁 ФІНАЛ КВЕСТУ

Учні складають п’ять літер-ключів і розгадують секретне слово. Поверніться до «кола долонь»: що б ви тепер додали? Завершіть рефлексією «Незакінчене речення»: *«Сьогодні я зрозумів(-ла), що…»*, *«Тепер я буду…»*.

👩‍🏫 ПОРАДА ВЧИТЕЛЮ

Сфотографуйте Хартію й поділіться нею з батьками: так правила поваги стануть спільними для школи й дому.

М

🔑 КЛЮЧ ДНЯ

Остання літера — **М**. Секретне слово уроку: **РАЗОМ**. Бо толерантність — це вміння жити разом, поважаючи відмінності.

ВИДАВНИЦТВО
РАНОК

Маршрутний лист

Квест-урок · 16 листопада

Ім’я / група: _____ Клас: _____

Станція 1	Станція 2	Станція 3	Станція 4	Станція 5
Що таке толерантність?	Різні, але разом	Слова мають силу	Рівні в правах	Хартія класу
печатка / підпис	печатка / підпис	печатка / підпис	печатка / підпис	печатка / підпис

СЕКРЕТНЕ СЛОВО УРОКУ

